

**CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU**

METODOLOŠKO UPUTSTVO
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA (PRODCOM)

69	METODOLOŠKO UPUTSTVO	69
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, mart 2021. godine

Sadržaj

Pravni osnov.....	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
Cilj statističkog istraživanja	3
Izvori i metodi prikupljanja podataka.....	3
Jedinice posmatranja.....	3
Obuhvat istraživanja	4
Definicije osnovnih obilježja-indikatora	4
Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama	5
Povjerljivost podataka.....	5
Organizacija istraživanja.....	5
Diseminacija	5
Revizija podataka	6

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja o industrijskoj proizvodnji je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore“, br. 18/12 i 47/19) i godišnji Plan statističkih istraživanja.

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj statističkog istraživanja

Cilj istraživanja o industrijskoj proizvodnji je prikupljanje podataka neophodnih za obračun količine proizvodnje industrijskih proizvoda na teritoriji Crne Gore, prodatoj količini proizvoda i vrijednosti njihove realizacije.

Termin PRODCOM potiče iz francuskog jezika "PRODUCTION COMMUNAUTAIRE" - proizvodnja zajednice i odnosi se na proizvodnju u sektorima Vađenje ruda i kamena i Prerađivačka industrija po Klasifikaciji djelatnosti 2010 (KD 2010).

Poseban cilj predstavlja izračunavanje prosječne vrijednosti po jedinici mjere proizvoda. Ona je količnik vrijednosti ostvarene po osnovu prodaje određenog proizvoda/usluge i prodate količine. Ovaj podatak se dalje koristi za izračunavanje pondera na nivou proizvoda.

Dobijeni podaci se koriste za praćenje obima i dinamike kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje, prometa, analizu obima i promjena u strukturi industrijske proizvodnje i sagledavanje ukupnih ekonomskih kretanja.

Izvori i metodi prikupljanja podataka

Metod prikupljanja je uzoračko istraživanje.

Podaci se prikupljaju od izvještajnih jedinica koje reprezentuju kretanje ukupne industrijske proizvodnje i prometa u industriji, pa prema tome rezultati prikupljeni na osnovu ovog istraživanja predstavljaju godišnje kretanje industrijske proizvodnje i prodaje (realizacije), kao najvažnijih varijabli prikupljenih ovim istraživanjem.

U istraživanju industrijske proizvodnje (PRODCOM) za prikupljanje podataka primjenjuje se izvještajni metod. Izvještajna jedinica popunjava upitnik na osnovu knjigovodstvene i druge dokumentacije.

Podaci se prikupljaju godišnjim istraživanjem o industrijskoj proizvodnji (IND-21).

Upitnike i uputstva izvještajna jedinica dobija od nadležne statističke službe.

Jedinice posmatranja

Jedinice posmatranja za praćenje industrijske proizvodnje su preduzeća (privredna društva) sa 5 i više zaposlenih, sa prometom iskazanim u završnom računu u prethodnoj godini, čija je

osnovna djelatnost industrijska proizvodnja (odnosno razvrstana u sektorima B i C Klasifikacije djelatnosti KD 2010), kao i dijelovi privrednih društava (KAU) koji se bave industrijskom proizvodnjom.

Obuhvat istraživanja

Okvir je formiran na osnovu podataka iz statističkog biznis registra, a koji obuhvata sve aktivne poslovne subjekte iz oblasti industrije (sektori B i C klasifikacije KD 2010) kao i dijelovi privrednih društava (KAU) koji se bave industrijskom proizvodnjom. Iz okvira su isključeni preduzetnici kao i preduzeća čiji je promet jednak nuli.

Pokrivena geografska oblast je teritorija Crne Gore.

Definicije osnovnih obilježja-indikatora

Proizvod nastaje kao posljedica neke industrijske aktivnosti, a definisan je Nomenklaturom industrijskih proizvoda za godišnje istraživanje industrijske proizvodnje. Termin proizvod koristi se kao opšti, kako za proizvode koji imaju fizičku dimenziju tako i za industrijske usluge. Pod gotovim proizvodom smatra se svaki proizvod koji je dostigao odgovarajući stepen prerade, tako da je u Nomenklaturi za godišnje istraživanje industrijske proizvodnje naveden pod posebnom šifrom i posebnim nazivom. Proizvod je gotov kada njegovu ispravnost provjeri fabrička ili druga kontrola kvaliteta proizvoda. Neispravni proizvodi ne smatraju se gotovim proizvodima.

Ostvarena proizvodnja predstavlja ukupno ostvarenu proizvodnju datog proizvoda, izraženu u odgovarajućoj jedinici mjere, u prethodnoj godini u odnosu na godinu obrade izvještaja i odnosi se na period koji odgovara kalendarskoj godini. Odnosi se na proizvodnju koja je završena u godini za koju se podnosi izvještaj na teritoriji Crne Gore.

Prodaja (realizacija) proizvoda - u obzir se uzimaju količine proizvoda koje se isporučuju van privrednog društva za koje se podnosi izvještaj i za koje je ispostavljena faktura. Iskazuje se na dva načina:

- 1) naturalnim pokazateljima u odgovarajućoj jedinici mjere i
- 2) vrijednosnim pokazateljima, u hiljadama EUR.

Vrijednost realizacije prometa ne obuhvata porez na dodatu vrijednost (PDV).

Prosječna cijena predstavlja prosječnu vrijednost po jedinici mjere proizvoda, izraženu u EUR. Dobija se dijeljenjem vrijednosnog i naturalnog pokazatelja realizacije. Iako ovako dobijena prosječna vrijednost po jedinici mjere proizvoda može da sadrži unutrašnji varijabilitet, kada jedan proizvod iz nomenklature obuhvata više srodnih artikala koji se razlikuju po modelu, veličini i kvalitetu, podatak o prosječnoj vrijednosti proizvoda po jedinici mjere se prihvata za dalja preračunavanja.

Svi rezultati iz istraživanja industrijske proizvodnje (PRODCOM) obrađuju se na nivou pojedinačnih proizvoda iz PRODCOM liste, kao i vrijednost prodaje proizvoda, vodeći pritom računa o zaštiti pojedinačnih podataka.

U PRODCOM istraživanju upotrebljavaju se različiti koncepti proizvodnje za čije iskazivanje vrijede posebna pravila (šifriranje, vrijednovanje i slično). Terminologija i definicije u cijelosti su preuzete iz definicija koje su propisane za PRODCOM istraživanje EU-a. Izvještajna jedinica je dužna ih dobro prouči prije popunjavanja upitnika, kako bi se izbjeglo pogrešno iskazivanje podataka o industrijskoj proizvodnji u PRODCOM istraživanju.

Količina prodatih proizvoda u izvještajnoj godini jednaka je:

ukupna količina zaliha na početku godine + ostvarena proizvodnja - količine utrošene za dalju proizvodnju - ukupna količina zaliha na kraju godine

Prosječna cijena po jedinici proizvoda jednaka je:

vrijednost prodaje (realizacije) proizvoda / količina prodatih proizvoda.

Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama

Osnovna regulativa kojom se definiše sadržaj, obuhvat, klasifikacije i ostala pravila u vezi sa realizacijom ovog istraživanja je Regulativa (EC) br. 3924/91 i istraživanje o industrijskoj proizvodnji je usklađeno sa njom. U sprovođenju istraživanja u upotrebi su i Klasifikacija djelatnosti NACE Rev.2 i važeća PRODCOM lista.

Povjerljivost podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica predstavljaju službenu tajnu i koriste se isključivo u statističke svrhe i ne mogu se objavljivati niti stavljati na raspolaganje bilo kom korisniku. Rezultati istraživanja se objavljuju na agregiranom nivou i u potpunosti je obezbijeđena tajnost individualnih podataka.

Organizacija istraživanja

U skladu sa Planom i Programom statističkih istraživanja, organizacija istraživanja se odnosi na pripremu upitnika i uputstava izvještajnim jedinicama, prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka.

Diseminacija

Podaci o industrijskoj proizvodnji objavljuju se shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka u Godišnjem saopštenju o industrijskoj proizvodnji (PRODCOM) i Statističkom godišnjaku na sajtu Uprave za statistiku.

Revizija podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu <http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2017/Politika%20revizije.pdf>.

U ovom istraživanju se koriste redovne revizije. Velike i neplanirane revizije se koriste samo u posebnim slučajevima definisanim politikom revizije.